

Ah Şu Üniversitelerimiz Bir Dile Gelse...

Süleyman Faruk GÖNCÜOĞLU

İstanbul Şehri Kültür Tarihi Araştırmaları Merkezi
(farukgoncuoglu@yahoo.com)

Tarihler 1848 yılını gösterirken, bugünkü anlamda ortaöğretimin devamı "tüm ilim ve fenleri kapsamak üzere yatılı ve gündüzlü" bir darülfünun, yani bir yüksek okul anlayışı dile getirilmeye başlanmıştır. Aynı yıl bu düşünceler gerçekleştirilmeye çalışılsa da, biz bu gayretlerin ilk sonuçlarını 1870 yılında görmekteyiz. İlk tasavvur edilen Darülfünun anlayışı, Maarif Nezareti nezdinde olmuş ve ilk düşünülenin bir ilerisi şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Modern eğitim sistemi diye tanımladığımız, "tüm ilim ve fenleri kapsayan" bir üniversite anlayışı ise bir çırpıda gelişmemiştir. Ne devlet ne de toplum olarak eğitim sistemine hiç de yabancı değildik ama eskiden beri var olan ve kökleri çok eskieye dayanan eğitim sistemimizin, günün şartları da dikkate alınarak yeniden gözden geçirilmesi ve yeni bir metoda kavuşturulması gerekiyordu.

Yeni bir eğitim yöntem arayışını sağlama çabalarının bir anda gerçekleşmeyeceği aşikârdır. Neden diyecek olursak, çok eski bir geleneğe sahip olan ve uzun zamandan beri süregelen aynı zamanda usta-çırak ilişkisine dayanan bir eğitim sistemimiz mevcuttu. Ve bu sistem gayet sağlıklı işlemekteydi. Bugünkü anlamda, ara personel dediğimiz, mesleki uzmanlığa sahip olan teknik eleman ihtiyacı bu sistemle sağlanmaktaydı. Öte yandan dini ve tıbbi eğitimdeki uygulama da bundan farksız idi. Medrese eğitimi de, usta çırak geleneğinin hoca-talebe şeklinde uygulamasından farksızdı.

Bu sistemin sağlıklı bir yönü de yoktu. Ama eksiklikleri vardı. Bugün uygulamaya çalıştığımız modern eğitiminde mükemmel olduğunu söyleyemeyiz. Eğitim sistemi dönemin teknolojik, demografik ve siyasi gelişimleri içerisinde kendini yenilediği gibi geliştirmektedir de.

Değişen dünyanın ihtiyaçları içerisinde, mesleki uzmanlık yanında "tüm ilim ve fenleri kapsayan" bir yüksek eğitim uygulamasına geçilmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu anlamda yapılan ilk sağlıklı uygulamayı, yani devletin bunu öncelikli bir görev olarak algılayıp hayata geçirebilmesini II. Abdülhamid döneminde görmekteyiz.

Kısa soluklu Darülfünun demelerinin ardından Kalıcı olan üçüncü Darülfünun 1 Ağustos 1900 tarihinde Sultan II. Abdülhamid'in fermanıyla açılacaktır. 1866'da kurulan Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane (Tıp Fakültesi) ve 1880'de kurulan Hukuk Mektebi (Hukuk Fakültesi) Darülfünun'a dâhil edilerek, Ulum-ı Riyaziye ve Tabiiye (Fen ve Matematik Bilimleri Fakültesi), Edebiyat Fakültesi ve İlahiyat Fakülteleri de kurulmuştur.

Modern üniversite eğitim tarihimiz bu yıllardan itibaren başlayacaktır. Darülfünun 1932 yılına kadar Yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin kemikleşmesine değin süreçte önemli rol oynadığı gibi, yeni devletin uzman ihtiyacını da ilk kapsamda karşılamaktaydı. Öte yandan gelişmekte ve değişmekte olan toplumun çok sesliliğini ifa etmekteydi. I. Türk Tarih Kon-

gresi'nde İstanbul Darülfünun'undan bazı hocaların yeni devletin resmi dil ve tarih görüşlerini eleştirmek cesaretini göstermeleri artık yeni devletin yeni fikirlerini idame ettirecek, yeni bir darülfünun versiyonunun bulunması gerektiğini hissettirecektir.

1933 Temmuzunda çıkarılan bir kanunla Darülfünun lağvedildi ve yerine aynı gün İstanbul Üniversitesi kuruldu. Yeni üniversite, her şeyi ile yeni olan devletin uzman ihtiyacını sağlamaya başlarken, yeni bir temel destur belirlemişti. Maarif Vekilinin 12.9.1933 tarihli Milliyet Gazetesi'nde yer alan ifadelerine göre atamalarda "ilimden ziyade idealistlik ön planda tutulmuştu". Maarif Vekâleti denetimindeki, İstanbul Üniversitesi, başıboş bırakılacak kadar da değildir. Öyle olmuştur ki, siyasi kontrol yanında, profesörlerden derse devam cetvelleri isteyecek kadar iş sıkı tutulmuştur.

İlk nasıl başlanılırsa, öyle gider mantığıyla, doğuştan memur zihniyetiyle üniversite anlayışı uygulamaya başlanacaktır. İş disiplini ile bilim, bilim ile doğuştan memurluk birbiri ile karışacaktır.

İlmi serbestlik, ilmi serbestliğin siyasi olarak kontrolü, şahsı kusurları ile yargı, siyasi kontrol, ne ürettiğin değil ne kadar mesai yaptığın dikkate alındığı bir eğitim-öğretim görünüşü oluşturulmuş ve geliştirilmiş olsa da Allah'ın lütfü ile bu sistem kısa bir sürede tıkanmış ve bir kargaşa halinde bitmiştir. Yüksek eğitimimize ani ve bir yeni soluk gelivermiştir.

Yeni yüksek öğretimimizin bu ikinci kademesinde Nazi zulmünden kaçan Alman bilim adamlarının Türkiye'ye gelmeleri ve İstanbul Üniversitesi'nde görev almalarıyla yeni bir çağa atlanmıştır.

Tekrardan kurulan bilimsel disiplinle, iş disiplini olgusundan kurtulmuş, yeni bilim dalları kurularak üniversite bilimsel açıdan zenginleştirilmiştir. On yıllık bu yeni çağın ardından, iş disiplini özlemi olanların çabaları da sonuçsuz kalmıştır. Alman hocaları bir şekilde geriye ya da Amerika'ya yollama imkânları bulma sonrası, Alman bilim adamlarının yetiştirdiği yeni yerli bilim adamları, başlatılan ilmi çalışmaları ve disiplini sürdürmekteydiler. Bu süreçte tıp, mühendislik, fen bilimleri ve hukuk fakülteleri bu konuda şanslıydılar. Sosyal bilimlerin tamamı için bu ifadeyi kullanamıyoruz, fakat arkeoloji ve sosyoloji bölümleri sosyal bilimler içerisinde şanslı olanlardandı.

Türkiye'de kurulmakta olan yeni üniversiteler de, Ankara'da kurulanlar da dâhil olmak üzere, 1933 ile 1950 arası bu iki ileri bir geri anlayışın miraslarını devralmışlardır.

Bilhassa sosyal bilimler, araştırmacılık ve laboratuvar çalışmaları yönünde yetersiz kalmışlardır. Yer yer şahıslar bazında başarılı gelişmeler ve çalışmalar olsa da genel üslup ideoloji ile beslenen aktarmacılık esası üzerine idi.

1980 yılı sonrası, her Türk gencinin üniversiteye girme modası, üniversiteler, uzman ve uzman üstü insan yetiştirme vasfını, tıp alanı haricinde kaybederek, okumuş gençler yetiştirme esasını baz almaya başlamıştır. Bu süreç üniversitelerin bir süre Türkiye'nin genç nüfusuna istihdam sağlama yeri olarak görülmesi yanında, gelişmekte olan illerimizin ve bölgelerimizin ekonomik kalkınmalarını sağlayıcı, esnafın ve bunu gerçekleştiren vekillerin yüzünü güldüren unsur olarak görülmesine neden olmuştur.

Araştırmacılıktan yoksun, sadece ideolojik aktarmacılığa dayanan bir sisteme geçiş sağlanmıştır.

1968 yılı sonrası, özel üniversiteler kurma girişimi olarak, Akademi adı altında faaliyet gösteren özel yüksek okullar Mimarlar Odası'nın, özel üniversitelerin Anayasadaki eşit eğitim hakkı esasını bozacak nitelikte olmasına dayanarak, Anayasa Mahkemesi'ne açtığı dava sonrası 1968 yılından itibaren da kapanacaktır.

Anayasaya göre yüksek okul kurma yetkisi devlete ait olduğundan, bu kurumlar devlet üniversiteleri ile birleştirilmiş ve tarihte kısa süren bir değişimin sancuları olarak yerlerini almışlardır. Bu yeni özel üniversitelerin yeni bir bakış açısı ile bilimsel yeni bir açılım iddiaları var mıydı diye sorulacak olursa, cevabı hayırdır. Çünkü özel akademiler olarak kurulan üniversitelerin o dönemdeki devlet üniversitelerinin eğitim kalitesini yakalayabilecek ne fiziksel koşulları ne de ideali bilimsel hedefleri mevcut değildi. Yine de Devletin varsa özelliği de var, şeklinde bir algılama mevcut idi.

Bilkent Üniversitesi'nin 1984 yılında ilk vakıf üniversitesi olan kuruluşu ile yüksek eğitim ve öğretimde yeni bir yapılanma ve gelişim başlayacaktır. özel üniversitelerin ilki olan bu vakıf üniversitesi, YÖK denen ve üniversitelerin ağa babası olan kurumun, kurucusu tarafından tasarlanmış ve hayata geçirilmiştir.

1997 yılı itibari ile tekrardan kurulmaya başlanan ve bugün sayılıları 44'ü bulan vakıf üniversitelerinin, 1984 yılında yaşadıkları mekânsal ve bilimsel hedeflerini çok geliştirdikleri söylenemez. Ama öte yandan sadece mekânsal anlayışta çok büyük merhaleler kat edildiği inkâr edilemez.

Türkiye'de şu anda 141 üniversite bulunmaktadır. Bu sayısı her geçen gün açılan yeni üniversitelerle artmaktadır. Bunlardan 97'si devlet üniversite-

si, 44'ü ise vakıf üniversitesidir.

Birbirinin devamı şeklinde gelişen devlet üniversitelerine, vakıf üniversitelerinin de katılmasıyla, 1933-1950 yıllarının kemikleşmiş kitle üniversitesi olma geleneğinin, kurulan vakıf üniversiteleri ile kırılması yerine devam ettirildiği görülmektedir.

Her üniversitenin fen-edebiyat fakültesi kurma zorunluluğu yanında, muhakkak hukuk, iletişim, mühendislik fakülteleri açma zorunluluğu varmış gibi, vakıf üniversiteleri de kitle üniversiteleri olma gayretleri içerisindeyler. Tabii vakıf üniversitelerinin maddi bakımdan en büyük destekçisi olan meslek yüksek okullarını bundan ayrı tutmak gerekiyor. Çünkü meslek yüksek okulları ayrı bir sorun olarak durmaktadır. Ara kadrolara uzman yetiştirmek, bir nevi mesleki kalfa yetiştirmek için çok elzem olan bu okullar, dört yıllık eğitime giremeyenlerin tercih ettiği okullar olmuştur. Bugün bazı vakıf üniversitelerinin yeni ve eleman açığı olan meslek dalları üzerinde eğitim vererek bu ısrarcı hatadan vazgeçtikleri görülmektedir. Fakat M.Y. O. mantığının üniversiteler genelinde küllün değişmesi gerekmektedir.

Kurulan her vakıf üniversitesinin bir kuruluş amacı bulunmaktadır. Tabii ki bazılarının hiçbir amacının olmaması da doğaldır. Yeni bir sektör olarak gelişmekte olan yeni üniversitelerin kitle üniversiteleri olmaları yanında, gelecekle ilgili ciddi bir strateji eksiklikleri bulunmaktadır. Her yeni üniversite Türkiye'nin genç nüfusuna talip bulunmaktadır. Devlete giremeyen her öğrenci bir Pazar olarak görülmektedir. Vakıf üniversitelerin kuruluşunda esasında "ya bizde bir üniversite kuralım" ifadesiyle yola çıkılmaktan vazgeçildiği ve bu alanda gösterilen faaliyetin önce siyasi, sonra sosyal ve kültürel bir güç olduğu fark edilmeye nispeten de olsa başlanılmıştır. Ama ekonomik pazar olarak sadece Türkiye ile sınırlı kalınmaktadır.

Yeni kurulan üniversite-lerin, öncelikle bir kitle üniversitesi olmaktan çok, ihtisas üniversiteleri olma yoluna gitmeleri gerekmektedir. Amerika ve Avrupa'daki üniversite sayılarına baktığımızda, Amerika da Toplam 5758, Avrupa'da İngiltere'ye baktığımızda 100 üniversite ve 50 kadar da yüksekokul kurumu yer alırken, Almanya da Üniversitelerin toplam sayı 90'ı geçmiştir. Geleneksel Meslek Yüksekokulu Kurumu olan Hochschule'lerin sayısı ise, 177'yi bulmaktadır. ABD'de de kolej ve üniversite terimleri eş anlamlı olarak kullanıldığı gibi, fakülte terimi yerine, school of law, school of engineering, medical school, business school vb. isimlerin kullanıldığını dikkate almak gerekir.

Türkiye, bu potansiyeline rağmen dünya örneklerine nazaran daha pek çok üniversiteyi kaldırabilecek kapasiteye sahiptir. Ama bu kapsamda, bir bilim dalında ihtisaslaşmış, bazılarının laboratuvar niteliğinde teknoloji ve fikri gelişim üzerine yönelmiş, az sayıda öğrenci alarak yüksek eğitim veren eğitim kurumları kurulması gerekmektedir.

Bizde hala özel üniversite anlayışı büyük kampüslere ve ihtişamlı binalara sahip üniversiteler olarak anlaşılmaktadır. Eğitim kalitesi, derin uzman eğitimi, aktaran değil üreten, fikri ve teknolojik gelişime öncülük eden üniversite anlayışına şu an için uzak bulunmaktayız. İyi bir eğitimin öğrencinin müşteri, doğal olarakta müşterinin veli nimet olarak görüldüğü bir anlayışla yapılamayacağı aşikârdır. Müşteri veli nimettir anlayışının temelinde ise yatırım yapılan binalar ile personelin masrafları yatmaktadır. Sadece ekonomik olarak düşünülüp bu anlayışla kurulan ve yüksek öğrenim girdabına giren meslek yüksek okullarının Türkiye'nin gelişimine ve genç nüfusun eğitimine herhangi bir faydası olmayacaktır. Okumuş fakat herhangi bir şahsi kanaate ve dünya görüşüne sahip olmayan gençleri yetiş-

tire(meye)n üniversitelerin kurulmasına artık bir son verilmiştir.

Bugün ister devlet, ister vakıf üniversitesi olsun, ikisinin de bir eğitim politikası yoktur. Hedefleri var mı? Var tabii ki, hedefler hiçbir şekilde eksilemez. Öte yandan kitle üniversitelerinin eğitim kalitesi hızla düşmektedir. Bireysel bazda sağlanan başarılar, Üniversitelerin eğitim politikasından kaynaklanmamakta, kazara meydana gelmektedir. Bölüm yönetimleri, klikleri çatıştırarak yönetmeyi bir akademik yönetim olarak algılamaktadır. Üniversitelerde, bilhassa vakıf üniversitelerinde, sosyal alanlarda bile fikri bir öncülük yapılamadığı ortadadır. 28 Şubat anlayışının bile vakıf üniversitelerinde bilimsellik adına uygulanmaya çalışılmasının utancının farkında bile olmayıp, yaşasın yeni kral anlayışı içerisinde, üniversite kantinlerinin işletmesini iktidara yakın isimlere vererek savuşturulması bile üniversite anlayışı zannedilmektedir.

Bir sektör olarak üniversiteler içerisinde, kitle üniversiteleri olma vasfını devam ettirme gücünü sahip olanlar dışında, diğerleri içerisinde, ihtisas üniversitelerinden teknoloji ve fikri gelişimlere, araştırmacı üniversiteler olarak mali açıdan gelecekleri çok parlak gözükmektedir.

Bugün Türkiye genelinde ister devlet, ister vakıf üniversitesi olsun insan yönetimi sorunu en temel çıkmaz olarak durmaktadır. Akademik kadrolar için önemli olan kariyer hedefleridir. Yönetimin de, genel bakışı aynı doğrultudadır. Unvanlar dikkate alınırken, uzmanlaşma ve bireysel gelişim görmezden gelinmektedir. Unvanların sihirli bir değnek gibi üstün bir ilmi başarı sağlayacağını kabullenmek istenmesindeki ısrarcılık bir türlü anlaşılammaktadır. Bazı akademik kadrolarda yer alan genç bilim adamı adayları mesleki gelişimlerini tamamen çalıştığı kurumun inisiyatifine bırakırken, bazı akademik kadrolarda yer alan akademisyenlerin

gayretleri de öğrenci beğenisi ve yönetimle anlaşım anlaşamama yani yönetimin suyuna gidip gitmediğine göre değerlendirilmektedir. Uygulanmakta olan bu psikolojik ve fiziki baskı altında bırakılıp pasifsiz edilmiş, fakat ilmi derinliği olan kıymetli bir hoca olarak kalması sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu çıkmazı kırma başarısı sağlamış hoca sayısının, bilhassa sosyal bilimlerde iki elin parmağını geçmeyecek kadar az olduğunu söylemek abartı olmayacaktır.

Türkiye deki bütün üniversitelerde hissettirilen ama herkesin açıkça ifşa etmekten kaçtığı bu baskı politikası gelişmekte olan bilimsel çalışmaların sonuçlanmaması gerçeğini doğurmaktadır. Bütün akademik hayatı boyunca, bununla hiçbir şeye bulaşmayarak herkesle iyi geçinme politikasını benimseyip varlığını devam ettiren ilmi değere sahip hocaların, maalesef hiçbir yazılı eserler üretmeden emekli oldukları görmekteyiz. Öte yandan hırçınlıkları ile bu oluşuma tavır koyan akademik kadrolarda yer alanların da, üniversitedeki yönetim iktidarını ele geçirme gayretleri içerisinde, siyasi oluşumlara doğru kayışlarıyla da ilmi çalışmalara vakit bulamadan ve fazla bir şey üretmeden emekli oldukları görülmektedir.

Sonuçta ilmi çalışmalar ve üniversitelerdeki eğitim kalitesi düşmüştür. Bugün vakıf üniversitelerdeki ilk kadrolar devlet üniversitelerinin deki bu çıkmaz muammadan kaçan ve yorulmuş hocalardan müteşekkil olduğu için, bu hocalar vakıf üniversitelerinin ilk dönem eğitim politikalarına sağlıklı yön verememişlerdir.

Halen vakıf üniversiteleri olarak, mesleki gelişimleri için çaba harcayan akademik kadroların çoğu zaman gerçekleşmesi güç durumlar için gereğinden fazla zaman harcamak istememektedirler. Önemli olan unvanları ve popülerlikleridir. Buna karşın, ilmi gelişmelerin gerçekleşmesi olasılığı daha fazla olan gelişim imkânlarını kaçırmaları.

Devlet ve vakıf üniversiteleri için geçerli olan en önemli yanlıgı ise: gibi ilmi bir gelişim ve başarı ifade etmeyen, bir derlemeden ibaret bildirileri ile şehir şehir, üniversite üniversite ve ülke ülke gezen akademisyenlerin desteklenmesidir.

Nedeni de çok açıktır. Yukarıda izah ettiğimiz üzere üretimsiz ortamın sonucu üretiyormuş gibi yapanlar su üstünde kalmıştır.

Üniversitelerimizin bir diğer önemli eksiği de personel planlamasıdır. Personel ihtiyacının sayı ve nitelik olarak belirlenmesi ve personel planlaması konusu çokta dikkate alınmamaktadır. Bilhassa vakıf üniversitelerinde görevlendirilen idari müdürler ve muhasebe departmanı ile bu sorunun çözüldüğüne inanılmaktadır. Köklü devlet üniversitelerinin bu konuda gayet başarılı olmalarının sebebi de buralarda görev olan kadronun uzun süreli devlet memurluğu tecrübesinden kaynaklanmaktadır. Yeni devlet üniversiteleri için bunu söylemek ise imkânsızdır.

Tabii ki, Personel Planlaması üniversitelerimiz dışındaki pek çok ilmi kurumlarımızın da temel sorunudur. Ama bir türlü dikkate alınmamaktadır.

İnsan yönetimi sorunu ve personel planlamasının sağlıklı oluşturulamaması ise en büyük bir gerçeğe cevap verememektedir. Bilgi yönetimi. Evet, üniversitelerimiz bilgi yönetimini yapmamaktadır. Bunun ilk farkına varışımız Sovyet sisteminin dağılması üzerine, Türk Cumhuriyetleri ile kulan duygusal bağımız dışında herhangi bir bilginin olmadığını ortaya çıkmasıyla olmuştur..Bugünde aynı şeyi Ortadoğu ile yaşamaktayız.Ne Arap coğrafyası üzerine ne de ilgili ülkelerle alakalı edebiyat, sosyoloji, antropoloji v.s. alanlarda ansiklopedi maddeleri ve batı literatürün deki yorumlamaların dışında genel ihtisas alanlarına sahip değiliz, kabullenmek istemesekte bu bir gerçektir. En azından bu açığımızı hızlı bir şekilde kapatmaya çalışmaktayız. İçerimizdeki Kürtlerle ilgili olduğu gibi...

Üniversitelerimiz, Türkiye'nin sanat ve kültür hayatına yön verememektedir. Ne eğitim ne de kültür politikası gelişimine ön ayak olamamaktadırlar. Hala bu konuda bir gayret gösterildiğini görememekteyiz. Devlet üniversitelerinin akademik unvan çıkmazı içerisinde bu başarıyı göstermesini beklememiz yanlış olur. Ama pek çok imkânlara sahip vakıf üniversitelerinin hala tekrardan ve taklitçilikten öteye de bir şey yapamadığını görmek insanı üzmektedir.

Bugün önümüzde pek çok örneklerle dolu olan, Amerika ve İngiltere'de birçok sanat okulu ile karşılaşmaktayız. Bunların birebir kötü taklitleri yanına Türkiye'nin sahip olduğu değerler ve tarihi derinliği içerisinde bir ekol oluşturulması ve kültürü bir güç olarak değerlendirerek bunun eyleme sokulmasını sağlamaktan hala uzak durmaktayız. Bir sinema üniversitesi fikri imkânsız olarak düşünülmemelidir. Kültürel ve siyasi yaptırım gücü gelecekte kısa bir sürede anlaşılacaktır.

Tekrardan ifade edilecek olunursa; Tabii ki bunda hala vakıf üniversitelerimizin, bir kitle üniversitesi algısı içerisinde ele alınmasından ve akademik kadroların oluşturulmasında da unvan, popülerlik ve bizim adam olgusu içerisinde değerlendirilmesinde bulunulmasının payı vardır.

Bugün vakıf mütevelliliklerine baktığımızda sanat ve kütlere uzak pek çok ismin karar merciinde olduğu görülecektir. Bu şahıslarında kendi çevre ve görüşleri doğrultusunda karar vererek, gelişimi engellemekten öteye gidemedikleri görülecektir. Alınan gelişim kararları mütevellilerin duygusal bakışları ile biçimlenmektedir.En güzel örnek İstanbul araştırmaları üzerine bir araştırma merkezinin kurulması istendiğinde "içerisinde Bizans bahsi geçmesiyle, aman Bizans diriltilir" diyenlerle karşılaşılmasıyla olmuştur.

İngiltere ekonomisinin yüzde 20'si yabancı öğrencilere sunulan dil eğitimi ve yüksek öğretimden sağlanmaktadır. Bu ülke içerisinde halen yaklaşık 13

bin Türk öğrencinin ve uzmanının yer aldığı düşünülürse, rakamlar şaşırtıcı olmaktadır. Ve İngiltere'de eğitim çok pahalı bir değer olarak sunulmaktadır. Eğitim dışındaki yaşam maliyetlerine de bakıldığında konaklama, yemek, ulaşım, giyim, eğitim araç-gereçleri, sosyal faaliyetler ve sigorta harcamaları ülkenin ekonomik gelirinde önemli bir yer tutmaktadır.Bu da bize para yönetimi sunmaktadır.

Türkiye'nin son dış politikasındaki gelişmeler Türkiye'ye yabancı öğrencilerin gelişinde önemli teşvik edici oldu. Halen devlet üniversitelerine ciddi bir talep yaşanmaktadır. Ve bu talep karşılanamamaktadır. Bu gelişmeler bir eğitim ve kültür politikası içerisinde geliştirilerek vakıf üniversitelerine yönlendirme yapılabilir. Bu beraberinde bir para yönetimini getirecektir.

Halen vakıf üniversitelerimiz Türkiye potansiyelini dikkate almaktadır. Çevre ülkeler hiçbir şekilde dikkate alınmamaktadır.Bugün Azerbaycan,Suriye, Yunanistan İran ve Balkan coğrafyasında yer alan devletler içerisinde ciddi gelir düzeyine sahip bir nüfus ve bu nüfusun genç bireyleri yer almaktadır. Siyasi gelişmeler dışında eğitim kalitesi ve kültürel güç üzerine yapılacak ilmi ve kültürel politik yatırımlarla nitelikli bir ekonomik para yönetim sistemi kurulabileceği gözden kaçırılmamalıdır

Nitelikli mesleki yüksek okullar ve sosyal bilimlerde yeni gelişimlere ve uzmanlık alanlarına yatırım yapılması gerekmektedir. Bir Suriyeli gence Arap tarihini bizlerin öğretebileceği ve yönlendirebileceği uzman kadrolara ihtiyaç bulunmaktadır. Akademik unvanlar dışında, ilmi metodolojiye hâkim uzman bireylere yatırım yapılması gerekmektedir.

Artık bu tarihten itibaren, yeni vakıf üniversiteleri olarak, ilme ve uzman niteliğinde ilim adına yatırım yapmayan ve ihtisaslaşmayan üniversitelerin uzun soluklu yaşama şansı olmayacaktır. Bireysel bazda kalındığı müddetçe bu anlamsız vakıf üniversiteleri servet yeme makineleri haline dönüşecek.Müteveli egolarının tatmin edildiği bir iş yeri hüviyetinden öteye gidemeyecektir.

What if Universities Begin to Talk

Süleyman Faruk GÖNCÜOĞLU

Istanbul City Cultural History Research Center
(farukgoncuoglu@yahoo.com)

In 1848, a boarding and a day Ottoman universities, namely a sense of college, which was supposed to embrace all education and science after secondary education in today's context was expressed. Although these ideas were tried to pursuit in the same year, we see first results of these efforts in 1870. The first supposed sense of Ottoman University was in the presence of Ministry of Education and it was achieved as the ahead of the first supposed.

On the other hand, a sense of university embracing "all education and science" which we called as modern education system was not developed in a trice. We both as of state and society were no stranger to education system. However, our pre-existing and deep rooted education system was supposed to be reviewed and formed a new method considering today's conditions.

It was apparent that efforts of forming a new education method wasnot achieved in a trice. The reason was we had very old customs tradition and pre-existing education system as well as based on mentor system and the system was running sound. Requirement of craft having professional training, which we called intermediate staff in today's context, was provided through this system. On the other hand, religious and medical practice was not different from this system. Madrassa education was also indifferent from mentor tradition corresponding teacher-student relation.

This system was not un-sound. Yet, there was some shortages. At the same time, we can not say that modern education system which we try to apply is perfect. Education system is not only reforming itself by technologic, demographic and politic progress but also developing itself.

It was necessity that in changing world, a higher education embracing all education and science as well as professional training should be carried into practice and generalized. In this sense, the first sound practice, that is to say perceiving it as a prior task and actualizing it by state, was occurred under the reign of II Abdülhamid.

After short-term Ottoman University practices, the third permanent Ottoman University was opened on the date of 1 August 1900 by firman of II Abdülhamid. "Ulum-o Riyaziye and Tabiiye" Faculty of mathematics and sciences, faculty of letters and Religious studies was founded including Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane (Medical Faculty)founded in 1866 and Hukuk Mektebi (Faculty of Law) founded in 1880

Modern education system has been actualized for those years. Ottoman University played a crucial role in the ongoing process of ossifying of New Republic of Turkey and it also met need of Professional in the state in the first leg. On the other hand, It performed multivocality of developing and changing society. Lecturers from Istanbul Ottoman University showed courage to

criticize new state's official language and historical ideas in I. Turkish Historical Congress. It gave rise to a new sense of Ottoman University version which could sustain new thoughts of new state.

Ottoman University was abolished with enacted law in July of 1933 and instead Istanbul University was founded in the same day. While the new University began to meet need of Professional requirement of newly state in every sense, it also adapted a new approach. According to statement of Vice of Minister of Education stated in Milliyet Gazette on the date of 12.9.1933, "idealistical rather than education" was prioritized. Istanbul University, in the presence of board of education was not a unchecked place. Besides, it was so firmly controlled that even attendance sheets was requested from professors as well as under political control.

"As the twig is bent, so grows the tree " was actualized for inborn officers concerning sense of University. Labor discipline and science, science and inborn public service was intermingled.

Although an education system considering educational liberty, political control of educational liberty, jurisdiction with personal fault, political control, considered how long you make work time rather than what you produce was formed and developed, this system was blocked in a short time with God's blessing and resulted in a chaotic way. A sudden and new breath was given

a new impulse to our higher education. In second stage of our new higher education, By moving of German scientists escaping from Nazi violence to Turkey and charging of them in Istanbul University , a new ground was formed. Labor discipline phenomenon was removed through scientific discipline founded again and university was enriched by founding new branches of science. After decade with modern times, effort of those longing for labor discipline remained inconclusive. After German scientists were sent back or to America in somehow, new native scientists educated by German scientist sustained initiated educational studies and discipline. Within this period, medicine, engineering, sciences and faculties of law had an advantage. We can not include all part of social sciences in this sense; yet archeology and department of sociology had advantage among social sciences.

Founding new universities in Turkey, including Ankara, it was inherited a sense of two steps forward one step back between 1933 and 1950.

Especially social sciences remained incapable of research and laboratory studies. Although there was successful developments and works on the basis of personal, general approach was based on eclecticism nurtured by ideology

After 1980, the trend which based on entering every Turkish young to University, universities, educating specialists and superior specialists lost its effect with the exception of medicine and it started to regard educated people. In this period, universities were seen as the place where young population had employment. In addition, it was seen as the fact which helped economic improvement of developing cities and regions and make tradesman and representatives actualizing it happy.

It was transition to system based on only ideological ec-

lecticism depriving of research.

After 1968, as an attempt to found private universities, private higher schools activated under the name of academia was closed in 1968 after the case sued by Constitutional Court based on the idea presented by Chamber of Architects that private universities broke equal education right stated in Constitution.

According to constitution, as authority of founding college belong to state, these institutions were united with state universities and it took their place as the change which lasted very short time. Did these new private universities have scientific development with their new viewpoint? The answer is no as they were neither physical conditions nor idealist scientific goals which could catch quality of education concerning state universities. Nonetheless, it was perceived that private system in state had the education.

A new structure and development in higher education began when Bilkent University was founded as the first foundation university. Bilkent was designed and actualized by founder of higher education institutions which defined as the head of all universities.

Foundation universities, which have been founded since 1997 and are 44 in figures, can not develop scientific goals formed as a result of locational and scientific problems. Yet, on the other hand, it can not be denied that we passed many phases in locational sense

There are 141 universities in Turkey at present. This figure is getting higher with newly-founded universities. There are 97 state universities and 44 foundation universities.

After foundation universities followed state universities developing interconnected, it seen that tradition of being ossified university population between 1933 and 1950 lasted rather than disappearing with the effect of foundation universities.

In addition to necessity of founding faculty of science and letters by every university, foundation universities made an effort to be university population as if they were supposed to found faculty of law, communication, engineering. At this point, we should exempt vocational high school biggest supporters of foundation universities in terms of finance. The reason is that vocational high schools remain as another issue. Vocational high schools which have a crucial role in educating intermediate staff namely qualified workman are preferred by those who failed to enter four-year universities. Today, some foundation universities have fields of profession being new and having job vacancy and thus by doing this, they gave up this persistent mistake. Yet, Sense of vocational high school should be reformed entirely among universities.

Every foundation universities have their own purpose. It is very normal that some foundation universities can be no foundation purpose. In addition to being university population of Newly-founded universities forming a sector, they have serious shortcomings. Every new university target young population of Turkey. Every student failed to enter a state university are seen as a "Market". It is seen that foundation universities have no longer such principle as "Let's found a university" and it is understood partly that activities in this field have firstly political, then social and cultural power. However, financial market is only limited to Turkey.

Newly-founded universities should be specialization universities rather than being university population. When we take university figures of America and Europe into account, there are 5758 universities total in America, 100 universities and 100 colleges in Europe, England. On the other hand, total university figure is more than 90 in Germany.

There are 177 “Hochschule” which are a traditional vocational high school. While college is equivalent to university in America, it is remarkable that there are some terms used instead of faculty like school of law, school of engineering, medical school, business school etc.

Turkey has a capacity for more universities compared to some examples in the world despite its potential. Yet, it is necessary to found educational institutions having specialized on any field and having technology based on laboratory and adopting development and taking limited number of students

In turkey, there is a common belief that a private school has big campuses and magnificent buildings. We are now far from quality of education, deep professional education, sense of university producing rather than transferring, leading intellectual and technological development. It is very clear that a quality education can not adopt student as a “customer” and thus can not adopt a consideration which is “the customer is king”. Sense of “The customer is king” is based on invested buildings and costs of personnel. Vocational high schools concerning higher education will not become useful for development of Turkey and education of young population as they are founded by viewing financial issues and adopt this notion. It should be put an end founding universities which can (not) train educated people having no personal thought and worldview.

Today, neither state university nor foundation university has a education policy. Have they any objective? Of course, they have objectives and objectives can not be lessened. On the other hand, quality of education in university population decreases sharply. Personal achievements do not arise from education policies of universities but by chance.(.....) It is obvious that there is no intellectual leading even in social fields in universities,

especially in foundation universities. Even giving running of canteen in universities to those who support the party in rule which reflect long live new king consideration is seen as a sense of university without noticing applying of 28 February situation to foundation universities by claiming science

Apart from universities having a character of furthering university population power in the sector, the futures of from specialized universities to technologic and intellectual developments and research universities are very promising.

Whether it is a state university or foundation university, the most fundamental problem is people management throughout Turkey. The most important issue for academic staff is career goals. The general view of administration is also in the same way. When considering titles, we see that specialization and personal progress are underestimated. It is still not understood why it is believed that titles will enable superior educational success like magic wand. While some candidates for young scientists completely leave their professional development to their institutions, efforts of academics in some academic staff are evaluated in accordance with student satisfaction and being in good relation with administration, that is to say, keep on the right side of administration.(....) It is not an exaggeration that numbers of professors who overcame this issue are very few.

This policy of pressure which is felt in universities and avoided from exposure means that developing scientific studies should not be resulted. Unfortunately, we see retirement of professors who adopt a mild policy and sustain their existence by having scientific value without producing any written work. On the other hand, we see retirement of professors who struggle against this formation and make effort for taking charge in

administration in power and adopt similar policies with some political environments without finding any chance for scientific studies and without producing very much.

In short, scientific studies and quality in universities has decreased. In today, as first staff foundation universities include those tired professors who escaped from state universities due to these unsolved problems, these professors could not able to shape first period of education policies very successfully.

In most cases, as foundation universities academic staff making effort for their professional progress do not want to waste time more than adequate. What is important is their titles and popularity. On the other hand, they miss some progresses concerning scientific development which have a possibility for actualizing of it.

The most common mistake for state and foundation universities is supporting of academics who carry proclamations having no scientific progress and success and just being collected works throughout from cities to universities and countries.

The reason is very salient. As we mentioned above, those who seem as if they were producing become more appear as a result of environment having no producing.

Another shortcoming in our universities is planning staff. Number and quality of staff requirement and planning staff are ignored. Especially in foundation universities, by assigning administrative manager and accounting department, it is believed that this issue can be solved. The reason why rooted state universities are successful about this issue is experience of staff members who took part in civil service for many years. We can not say the same situation for newly founded state universities. It very clear that planning staff is the most common problem in many scientific institutions

except from universities. Yet, this problem is somehow not taken into consideration.

Problem of people management and not forming planning staff successfully can not meet the biggest reality: information management. Yes, our universities can not make information management. It was first understood when it was become apparent that we had no information about Turkic republics except emotional connections after the disintegration of the soviet union. Today, we experience the same situation with Middle East. We have any specialization neither on Arabian nor literature, sociology, anthropology etc related countries apart from encyclopedia items and interpretations in West literature. Although we do not want to accept, it is the truth. At least, we try to close our deficit quickly as in Kurdish people.

Our universities can not shape art and culture of Turkey. They enable neither education policy nor cultural policy. We still can not see any effort about this issue. It would be mistake if we expect from state universities to show this success with their unsolved title problems. However, it is very sad that foundation universities having many facilities still can not do anything except from duplication and imitations.

Today, we can see many art schools in America and England. We are still far from forming ecole with Turkey's values and deep history and taking culture as a power as well as imitations of them. The notion of a cinema university can not seen impossible. Cultural and political sanction power will be understood vey soon in the future.

As mentioned before, the reason for that are handling foundation universities as university population, considering titles, popularity and being sided in forming academic staff.

When we look foundation trusteeship, many people who do not interested in art and

culture are in charge. It is seen that by making decision in accordance with their own environment and views those people only prevent developments rather than progress them. Decisions taken are shaped according to emotional views of trusteeship. The best example can be given as follows: when it was asked to found a research center related to Istanbul studies, it was voiced that as it was mentioned Constantinople, Constantinople could be revived.

20% percentage of England's economy includes language education and higher education provided for foreign students. When we think that there are still about 13 thousand Turkish student and professions throughout the country, these figures are surprising and education in England is served as an expensive value. When we look other costs apart from education, accommodation, food, transportation, clothing, educational tools, social activities and cost of insurance played a significant role in country's economic income. This presents us finance management.

The recent developments in Turkey's foreign policy played crucial role in coming foreign students to Turkey. There is still a serious demand in state universities and this demand can not be met. These progresses can be developed within education and culture policy and can be directed to foundation universities. This will result in finance management.

Foundation universities still regard Turkey's potential. Neighboring countries are not taken into account by no means. Today, there are populations and young individuals of them having serious level of income inhabitant in Azerbaijan, Syria, Greece, Persian and Balkan states. It should not be underestimated that apart from political developments, with scientific and cultural politic investments on quality of education and cul-

tural power, an economic qualified finance management system can be formed.

Since that date, as new foundation universities, universities who do not invest on science and specialized people and can not be specialized will not survive in long-run. As foundation universities continue to be limited to personal success, they will turn to machines bleeding people's money dry. It will not far from a place where trustee's egos are satisfied.

Oh, würden doch unsere Universitäten zu Wort kommen

Süleyman Faruk GÖNCÜOĞLU

Stadt Istanbul Kulturgeschichten Forschungszentrum
(farukgoncuoglu@yahoo.com)

In den Jahren 1848 hat man begonnen die Fortsetzung der Sekundarstufe II, die der heutigen Bedeutung, in eine "alle Wissenschaften in einem Internat" zu bringen, das heißt, einen High-School-Konzept zum Ausdruck zu bringen. Auch wenn versucht wird im gleichen Jahr diese Gedanken zu verwirklichen, sehen wir die ersten Ergebnisse der Bemühungen erst im Jahre 1870. Das erste Konzept für den Begriff Darülfün wurde vom Bildungsministerium durchgeführt und die ersten Gedanken wurden in einer weiteren Form verwirklicht.

Den Verständnis einer Universität, welches wir als "einschließlich aller Wissenschaften" definiert haben, hat sich nicht völlig zu einer Rute entwickeln können. Dem Bildungssystem waren wir weder als Staat noch als Gemeinde fremd, aber seit dem Dasein des Bildungssystems, wessen Wurzeln auf dem Alten beruhen, benötigte unser Bildungssystem mit der Berücksichtigung der alltäglichen Bedingungen neue Überarbeitungen um neue Methoden zu erreichen.

Es ist offensichtlich, dass die Bemühungen, neue Bildungsmethoden anzuschaffen, nicht

verwirklicht werden können. Wenn wir uns fragen sollten weshalb, dann stellt sich heraus, dass es der Bestand unseres Bildungssystems ist, welches eine sehr alte Tradition hat und seit langem im Laufendem ist und zugleich sich auf eine Meister-Lehrling Beziehung bezieht. Und dieses System war sehr gut im Laufendem. Im heutigen Sinne brachte der sogenannte Zwischen-personal eine Notwendigkeit für das technische Personal mit Fachwissen auf dieses Systems. Auf der anderen Seite war die religiösen und medizinischen Anwendung der Bildung nicht anders. In der madrasah Bildung unterschieden sich die Meister-Lehrling Tradition von der, der Lehrer-Schüler Form nicht in der Anwendung.

Außerdem hatte dieses System keine unstabilen Seiten. Trotzdem gab es jedoch Mängel. Wir können nämlich nicht sagen, dass die moderne Bildung, die wir heute versuchen aufzustellen, ausgezeichnet ist. Außerdem entwickelt sich das Bildungswesen im Zeitraum der technischen, demografischen und politischen Entwicklungen, sowie es sich selbst erneuert hat.

In dem sich wandelnden Bedürfnissen der Welt, war ne-

ben der beruflichen Fachkompetenz "einschließlich aller Wissenschaften" die Praxis und die Verbreitung der Hochschulbildung erforderlich. In diesem Sinne ist es die erste gesundheitliche Anwendung, d.h. als die erste Aufgabe des Staates, die er speziell zu erfüllen hat, die erst in der Epoche des Abdülhamid II. zu erleben war.